

Araştırma Makalesi

Künye: Kırkbir,F. & Altınışik,Ü. &Zengin,S. &Çelik,A. (2021). Üniversite Öğrencilerinin Mizah Tarzlarının İncelenmesi, Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 23(1).

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN MİZAH TARZLARININ İNCELENMESİ*

Fatih KIRKBİR¹,Ünsal ALTINIŞIK²,Samet ZENGİN³,Akın ÇELİK⁴

ÖZ

Bireyler arası ilişkilerin güçlenmesine olanak sağlayan mizah tarzlarının spor eğitimi alan üniversite öğrencileri örnekleminde hangi düzeyde olduğu oldukça önem arz etmektedir. Dolayısıyla spor eğitimi alan öğrencilerinin mizah tarzlarının bazı değişkenler açısından incelenmesinin amaçlandığı bu araştırma tarama modeli kapsamında gerçekleştirilmiştir. Araştırma grubunu 2019-2020 eğitim-öğretim yılında, spor eğitimi alan 31 (%24.6)'i kadın, 95 (%75.4)'i erkek bireyden oluşmak üzere toplam 126 kişi oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından oluşturulan “Kişisel Bilgi Formu” ile Yerlikaya (2003) tarafından uyarlaması yapılan “Mizah Tarzları Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmanın bağımlı değişkenini mizah tarzları, bağımsız değişkenlerini ise cinsiyet, yaş, sınıf ve algılanan gelir düzeyi oluşturmaktadır. Elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarıldıktan sonra çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılmış, verilerin çözüm ve yorumlanmasında betimsel istatistikler, t-testi ve tek faktörlü varyans analizi tercih edilmiştir. Elde edilen bulgular neticesinde; spor eğitimi alan üniversite öğrencilerinin mizah tarzlarının ortalama seviyenin üzerinde olduğu görülmektedir. Ayrıca mizah tarzları ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki görülmezken, yaş, sınıf ve algılanan gelir seviyesine göre anlamlı bir ilişki görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Mizah, Mizah Tarzları, Üniversite Öğrencileri

INVESTIGATION THE HUMOR STYLES OF UNIVERSITY STUDENTS

ABSTRACT

The level of humor styles that enable the strengthening of interpersonal relationships in the sample of university students who receive sports education is very important. Therefore, this research, which aims to examine the humor styles of the students who take sports training in terms of some variables, was carried out within the scope of the survey model. The research group consists of 126 individuals, 31 (24.6%) women and 95 (75.4%) men, who receive sports training in the 2019-2020 academic year. As a data collection instruments, we used “Personal Information Form” which was designed by the researchers and “Humor Styles Scale”, adapted by Yerlikaya (2003) were used. The dependent variable of the study is humor styles, independent variables are gender, age, class and perceived income level. As a result of the data collection process, the obtained data were transferred to computer, descriptive statistics, t test and one-way ANOVA (one-way ANOVA) were used in the analysis and interpretation of the data. As a result of the analysis, it was determined that the humor styles of university students

¹ Karadeniz Teknik Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Bölümü Trabzon
0000-0003-0181-7138

² Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Ankara.
0000-0002-5078-294X

³ Trabzon Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Trabzon.
0000-0002-5370-5878

⁴ Trabzon Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Trabzon.
0000-0002-2411-5465

who received sports education were above the average level. In addition, while there was no significant difference between humor styles and gender, there was a significant relationship according to age, class and perceived income level.

Keywords: Humor, Humor Styles, University Students

GİRİŞ

Sosyal bir varlık olan insanın yaşamında oldukça önemli bir konuma sahip olan mizah, bireylerin günlük zaman diliminde yüzleştikleri bazı olaylar karşısında sık tercih ettikleri bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır.

Mizah kavramı, temelde içerisinde sevgi ve hoşgörü olan, bireylerin kusurlarıyla ve eksik yönleriyle alay edip eğlenmeyi yeğlemeyen, fayda gözetmeksizin gerçekleştirilen eğlenme şeklinde ifade edilmektedir (Kuiper ve Martin, 1998).

Mizah duygusu ise, herhangi bir kişinin komik olarak hissedilebilen bir şeyi algılama, görme ve anlatma yeteneğinin yanı sıra eğlenme, kahkaha atma, şaka yapma ve benzer davranışların, deneyimlerin, tutumların ve becerilerin sergilenmesi olarak ifade edilmektedir (Martin, 2001).

Mizahın temelleri eğlence ve hoşgörüyü dayanmaktadır. Mizaha çeşitli anlamlar yüklenerek, olumsuz durumlar da ifade edilebilmektedir. Bu noktada bireyin hangi amaçla mizahı kullandığı oldukça önemlidir. Mizahın kullanım amaçları açısından ilk olarak kendine, ikinci olarak başkalarıyla kurduğu iletişime katkı sağladığı görülmektedir. Bireyin kendisine katkı sağlaması açısından mizah değerlendirildiğinde, mizahın savunma mekanizması ya da problemleri başa çıkma stratejisi olarak kullanıldığı görülmektedir. Bireyin geriliminin azaltılarak, baskı ve tehdit gibi olumsuz durumlara karşı daha güçlü hissetmeye olanak sağlamaktadır. Mizahın kişiyi koruma gücünün olması, mizahın ruhsal işlevi olarak incelenmektedir (Martin, Puhlik-Doris, Larsen, Gray ve Weir, 2003).

Martin ve ark., (2003) mizahın; sosyal ilişkileri minimum seviyede anlaşmazlıkla gerçekleştirilmede ve bu ilişkileri devam ettirmede çok önemli bir rol üstlendiğini belirtmişlerdir. Bu doğrultuda mizah, kişilerarası ilişkilerin gerçekleşmesine yardımcı olmaktadır. Olumlu mizah tarzını benimseyen bireylerin, yer aldıkları ortama yönelik duygu ve düşünceleri de olumlu olmaktadır. Bunun yanında mizah, bireye yönelik ilgiyi de yükseltmekte ve böylece bireyin sağlam birliktelikler oluşturmaya imkan yaratmaktadır (Reff, 2006).

İnsanların tercih ettikleri mizah tarzlarına göre uyuma yönelik olanlar ve uyuma yönelik olmayanlar şeklinde dört farklı mizah tarzı bulunmaktadır. Uyumlu tarzlar arasında kendini

geliştirici ile katılımcı mizah bulunurken, uyumsuz tarzlar arasında kendini yıkıcı ile saldırgan mizah bulunmaktadır.

Katılımcı mizah, bireyin şahsi ihtiyaçlarının bilincinde olarak, kendine ve diğer kişilerin karakterine saygı göstererek yarattığı mizah şeklidir. Kendini geliştirici mizah, insanların kendi bireysel özelliklerinin yanında, başka bireylerinde şahsi taleplerinin de farkında olarak olumsuz hissiyatı azaltmada önemli rol oynayan mizah tarzıdır. Saldırgan mizah tarzına bakıldığında bireyin, diğer kişilere saygı göstermeksizin kendini tatmin etmek maksadıyla tercih ettiği ve aynı zamanda sosyal ilişkilere uygun olmayan mizah tarzıdır. Kendini yıkıcı mizah tarzı ise, herhangi bir bireyin taleplerini görmezden gelerek, yalnızca etrafındaki bireyleri eğlendirmeyi hedefleyerek kendisiyle alay edilmesini ve gülünç duruma düşürülmesini ifade eden mizah çeşididir (Martin ve ark., 2003).

Abel (2002) mizahın, stresli ortamlarda tehlike gösteren bir durum olmaktan ziyade, olayların üstesinden gelebilecek bir başa çıkma yöntemi olarak kullanılabilmesini ifade etmiştir. Kuiper ve Martin (1998), mizahın stresi kontrol altına almada bir denge sağladığını belirtirken Kuiper, Martin, Olinger ve Dance (1992) ise mizahın stresi azaltma üzerinde yarattığı etkinin yaşam tatminini yükseltebileceğini ifade etmektedir.

Mizah birçok araştırmacı tarafından insan hayatında olumlu bir güç olarak değerlendirilmiş ve sağlıklı bir baş etme stratejisi olarak tanımlanmıştır. Bu bağlamda elbette ki bireyler arası ilişkilerin güçlenmesine olanak sağlayan mizah tarzlarının üniversite öğrencileri örneğinde hangi düzeyde olduğu oldukça önem arz etmektedir. Dolayısıyla bu araştırma üniversitede spor eğitimi alan öğrencilerin mizah tarzlarını betimlemeyi amaçlamaktadır. Bunun yanında araştırmada cinsiyet, yaş, sınıf seviyesi ve algılanan gelir düzeyi gibi bağımsız değişkenlerin öğrencilerin mizah tarzları üzerinde herhangi bir fark yaratıp yaratmadığını belirlemek hedeflenmiştir.

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Üniversitede spor eğitimi alan öğrencilerinin mizah tarzlarının belirlenmesinin amaçlandığı bu araştırma tarama modeline göre gerçekleştirilmiştir. Tarama modelleri, geçmiş zamanda veya şimdiki zamanda var olan bir durumu aynı haliyle betimlemeyi amaç edinen araştırma modelleridir (Karasar, 2013).

Araştırma Grubu

Araştırma grubunu, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında spor eğitimi alan 126 üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Araştırma grubunun seçiminde kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Çünkü ilgili yöntemde araştırmacılar, yakınında ve ulaşılması basit olan bir durumu seçmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2014).

Veri Toplama Araçları

Veri toplama aşamasında, “Kişisel Bilgi Formu” ve “Mizah Tarzları Ölçeği” tercih edilmiştir.

Kişisel Bilgi Formu: Spor eğitimi alan öğrencilerinin mizah tarzlarına yönelik bilgi edinmek amacıyla “Kişisel Bilgi Formu” hazırlanmış ve bu formda katılımcıların cinsiyet, yaş, sınıf seviyesi ve algılanan gelir düzeyi gibi bağımsız değişkenlere yer verilmiştir.

Mizah Tarzları Ölçeği: Martin ve ark., (2003) tarafından geliştirilen Mizah Tarzları Ölçeği Yerlikaya (2003) tarafından Türk kültürüne uyarlanmıştır. İlgili ölçek 32 maddeden oluşmakta, 7’li likert tipinde ve dört alt boyutlu bir yapı teşkil etmektedir. Bunlar: *Katılımcı (Sosyal) Mizah*, *Kendini Geliştirici Mizah*, *Saldırgan Mizah* ve *Kendini Yıkıcı Mizah* şeklindedir.

Verilerin Analizi

Elde edilen veriler için yapılan istatistiksel analizler, SPSS 25.0 istatistik paket programı aracılığıyla yapılmıştır. Araştırmada elde edilen çarpıklık ve basıklık değerlerine bakıldığında bunların (-1.5) ile (+1.5) arasında olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda parametrik testlerin uygulanabilirliğine karar verilmiştir (Field, 2013).

BULGULAR

Tablo 1. Mizah Tarzları Ölçeği Puanlarının Dağılımı

Boyutlar	Madde Sayısı	n	Ort	Ss	Çarpıklık	Basıklık	Min	Max
Katılımcı	8	126	4.10	1.04	0.71	-0.46	2.63	7.00
Kendini Geliştirici	8	126	4.03	1.59	-0.11	-1.33	1.50	6.75
Saldırgan	8	126	3.77	1.19	0.85	-0.27	1.63	6.75
Kendini Yıkıcı	8	126	3.59	1.57	0.38	-1.16	1.38	6.63
Ölçek (Toplam)	32	126	3.87	1.21	0.53	-0.90	2.35	6.66

Katılımcıların *Mizah Tarzları Ölçeği*’nden aldıkları ortalama puanların 3.87 ± 1.21 olduğu tespit edilmiştir. Çarpıklık ve basıklık değerleri incelendiğinde verilerin normal dağılım

gösterdiği görülmektedir (Tablo 1). Dolayısıyla verilerin analiz aşamasında parametrik testler tercih edilmiştir.

Tablo 2. Mizah Tarzları Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre Farklılaşması

Boyutlar	Cinsiyet	n	Ort	Ss	Sd	t	p
Katılımcı	Kadın	31	3.97	0.90	124	-0.787	0.43
	Erkek	95	4.15	1.08			
Kendini Geliştirici	Kadın	31	4.00	1.36	124	-0.115	0.90
	Erkek	95	4.05	1.66			
Saldırgan	Kadın	31	3.47	0.89	124	-1.627	0.10
	Erkek	95	3.87	1.27			
Kendini Yıkıcı	Kadın	31	3.48	1.29	124	-0.443	0.65
	Erkek	95	3.62	1.66			
Ölçek (Toplam)	Kadın	31	3.73	0.93	124	-0.748	0.45
	Erkek	95	3.92	1.29			

Analizler, katılımcıların *Mizah Tarzları Ölçeği* ($t = -0.748$, $p > 0.05$) ile *Katılımcı Mizah* ($t = -0.787$, $p > 0.05$), *Kendini Geliştirici Mizah* ($t = -0.115$, $p > 0.05$), *Saldırgan Mizah* ($t = -1.627$, $p > 0.05$) ve *Kendini Yıkıcı Mizah* ($t = -0.443$, $p > 0.05$) alt boyutlardan aldıkları puanlar ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı ilişki olmadığını göstermektedir.

Tablo 3. Mizah Tarzları Ölçeği Puanlarının Yaşa Göre Farklılaşması

Boyutlar	Faktör	KT	sd	KO	F	p	AF
Katılımcı	Gruplar arası	1.643	2	,821	,752	0.47	
	Gruplar içi	134.368	123	1.09			
	Toplam	136.011	125				
Kendini Geliştirici	Gruplar arası	7.149	2	3.574	1.415	0.24	
	Gruplar içi	310.603	123	2.525			
	Toplam	317.752	125				
Saldırgan	Gruplar arası	16.002	2	8.001	6.015	0.00*	1-3
	Gruplar içi	163.614	123	1.330			
	Toplam	179.616	125				
Kendini Yıkıcı	Gruplar arası	39.408	2	19.704	8.904	0.00*	1-3
	Gruplar içi	272.184	123	2.213			
	Toplam	311.592	125				
Ölçek (Toplam)	Gruplar arası	11.549	2	5.775	4.116	0.01*	1-3
	Gruplar içi	172.566	123	1.403			
	Toplam	184.116	125				

AF: Anlamlı farklılık,

Gruplar: 1: 18-20,

2: 21-23,

3: 24 yaş ve üzeri

Analizler neticesince, katılımcıların *Katılımcı Mizah* ($F_{2,123}= 0.752, p>0.05$) ve *Kendini Geliştirici Mizah* ($F_{2,123}= 1.415, p>0.05$) boyutlarından aldıkları ortalama puanların yaşa göre anlamlı bir ilişki göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Fakat *Mizah Tarzları Ölçeği* ($F_{2,123}= 4.116, p<0.05$) ile *Saldırgan Mizah* ($F_{2,123}= 6.015, p<0.05$) ve *Kendini Yıkıcı Mizah* ($F_{2,123}= 8.904, p<0.05$) alt boyutundan alınan ortalama puanların yaşa değişkeni açısından manalı bir ilişki yarattığı görülmektedir. Yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre; ölçek geneli ile saldırgan mizah ve kendini yıkıcı mizah alt boyutlarında 18-20 yaş ve 24 ve üzeri yaştaki katılımcılar arasında 18-20 yaş lehine farklılık saptanmıştır.

Tablo 4. Mizah Tarzları Ölçeği Puanlarının Sınıf Seviyesine Göre Farklılaşması

Boyutlar	Faktör	KT	sd	KO	F	p	AF
Katılımcı	Gruplar arası	2.427	3	,809	,739	0.53	
	Gruplar içi	133.584	122	1.095			
	Toplam	136.011	125				
Kendini Geliştirici	Gruplar arası	12.929	3	4.310	1.725	0.16	
	Gruplar içi	304.823	122	2.499			
	Toplam	317.752	125				
Saldırgan	Gruplar arası	13.646	3	4.549	3.344	0.02*	1-4
	Gruplar içi	165.971	122	1.360			
	Toplam	179.616	125				
Kendini Yıkıcı	Gruplar arası	28.644	3	9.548	4.117	0.00*	1-4
	Gruplar içi	282.948	122	2.319			
	Toplam	311.592	125				
Ölçek (Toplam)	Gruplar arası	11.686	3	3.895	2.756	0.04*	1-2
	Gruplar içi	172.430	122	1.413			
	Toplam	184.116	125				
AF: Anlamlı farklılık,		Gruplar: 1: 1,	2: 2,	3: 3,	4: 4		

Analizler, katılımcıların *Katılımcı Mizah* ($F_{3,122}= 0.739, p>0.05$) ve *Kendini Geliştirici Mizah* ($F_{3,122}= 1.725, p>0.05$) alt boyutlarından elde ettikleri puanların sınıf seviyesine göre anlamlı bir ilişki yaratmadığını göstermektedir. Ancak *Mizah Tarzları Ölçeği* ($F_{3,122}= 2.756, p<0.05$) ile *Saldırgan Mizah* ($F_{3,122}= 3.344, p<0.05$) ve *Kendini Yıkıcı Mizah* ($F_{3,122}= 4.117, p<0.05$) alt boyutlarında anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre; ölçek genelinde 1. sınıf ve 2. sınıfta öğrenim gören katılımcılar arasında 1. sınıf lehine farklılık saptanmıştır. Saldırgan mizah ve kendini yıkıcı mizah alt boyutlarında ise 1. sınıf ve 4. sınıfta öğrenim gören katılımcılar arasında 1. sınıf lehine farklılık görülmüştür.

Tablo 5. Mizah Tarzları Ölçeği Puanlarının Algılanan Gelir Düzeyine Göre Farklılaşması

Boyutlar	Faktör	KT	sd	KO	F	p	AF
Katılımcı	Gruplar arası	6.456	2	3.228	3.065	0.05	
	Gruplar içi	129.555	123	1.053			
	Toplam	136.011	125				
Kendini Geliştirici	Gruplar arası	11.050	2	5.525	2.216	0.11	
	Gruplar içi	306.702	123	2.494			
	Toplam	317.752	125				
Saldırgan	Gruplar arası	4.474	2	2.237	1.571	0.03*	1-2
	Gruplar içi	175.142	123	1.424			
	Toplam	179.616	125				
Kendini Yıkıcı	Gruplar arası	16.178	2	8.089	3.368	0.05	
	Gruplar içi	295.413	123	2.402			
	Toplam	311.592	125				
Ölçek (Toplam)	Gruplar arası	8.331	2	4.166	2.915	0.05	
	Gruplar içi	175.784	123	1.429			
	Toplam	184.116	125				

AF: Anlamli farklılık, Gruplar: 1: 1000 TL ve altı 2: 1001-2000 TL, 3: 2001 TL ve üzeri

Analizler, katılımcıların gelir düzeyine göre *Mizah Tarzları Ölçeği* ($F_{2,123}= 2.915$, $p>0.05$) ile *Katılımcı Mizah* ($F_{2,123}= 3.065$, $p>0.05$), *Kendini Geliştirici Mizah* ($F_{2,123}= 2.216$, $p>0.05$) ve *Kendini Yıkıcı Mizah* ($F_{2,123}= 3.368$, $p>0.05$) alt boyutlarından elde edilen puanların manalı bir biçimde farklılık yaratmadığını göstermektedir. Ancak *Saldırgan Mizah* ($F_{2,123}= 1.571$, $p<0.05$) alt boyutundan elde edilen puanların anlamlı şekilde fark yarattığı tespit edilmiştir. Yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre; saldırgan mizah alt boyutunda 1000 TL ve altı ile 1001-2000 TL arası gelir düzeyine sahip olan katılımcılar arasında 1001-2000 TL gelir seviyesi olanların lehine farklılaşma olduğu saptanmıştır.

TARTIŞMA

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin mizah tarzlarını belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmaya spor eğitimi alan 126 üniversite öğrencisi dahil edilmiştir. Araştırmada katılımcıların mizah tarzlarını ölçmek amacıyla Yerlikaya (2003)'nin Türkçe'ye uyarlamasını yaptığı "Mizah Tarzları Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmada, spor eğitimi alan üniversite öğrencilerinin mizah tarzları puanlarını etkileyebileceği düşünülen bağımsız değişkenler cinsiyet, yaş, sınıf ve algılanan gelir düzeyi olarak ele alınmıştır. Bu doğrultuda aşağıda araştırmanın amacına yönelik elde edilen sonuçlara yer verilmiştir

Yapılan araştırmada katılımcıların demografik özellikleri incelendiğinde, cinsiyetlerine göre katılımcıların 31 (%24.6)'inin kadın, 95 (%75.4)'inin erkek olduğu görülmüştür. Yaş dağılımlarına bakıldığında katılımcıların %17.5'inin 18-20 yaş aralığında, %45.2'sinin 21-23 yaş aralığında ve %37.3'ünün 24 ve üzeri yaş düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. Sınıf seviyesine göre katılımcıların %24.6'sının 1, %23.8'inin 2, %24.6'sının 3 ve %27.0'ünün 4. sınıf olduğu tespit edilmiştir. Algılanan gelir düzeyine göre ise katılımcıların %16.7'sinin 1000 TL ve altı, %32.5'inin 1001-2000 TL arası ve %50.8'inin 2001 TL ve üzeri gelir düzeyine sahip olduğu görülmüştür.

Spor eğitimi alan üniversite öğrencilerin olumlu mizah tarzlarının olumsuz mizah tarzlarından daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bu sonuç literatürdeki bir takım araştırma bulgularıyla örtüşmektedir (Kazarian ve Martin, 2004; Martin ve ark, 2003; Saroglou ve Scariot, 2002).

Spor eğitimi alan üniversite öğrencilerinin mizah tarzlarının farklı değişkenlere göre karşılaştırılması ile ilgili olarak; ölçeğin katılımcı, kendini geliştirici, saldırgan ve kendini yıkıcı mizah alt boyutlarından elde edilen puan ortalamalarının cinsiyete göre anlamlı bir biçimde fark yaratmadığı görülmüştür. Gerek yurtiçinde gerekse yurtdışında cinsiyet ile mizah arasında farklı sonuçların olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda Akyol (2011), Ay, Gökler ve Koçak (2013)'in, Moore, Griffiths ve Payne (1987)'nin ve Özkan (2008)'in yaptıkları araştırmalarda cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık görülmezken Abel (2002) ile Abel ve Maxwell (2002)'in araştırmalarında cinsiyete göre anlamlı farklılık görülmüştür. Bu araştırmada mizah tarzlarının cinsiyete göre farklılık göstermemesinin sonucu olarak; günümüzde cinsiyet rollerinin giderek değişmesi ve katılımcıların mizah kullanımının toplumsal yaşam ve kültürün etkisiyle benzer seviyede olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Spor eğitimi alan üniversite öğrencilerinin mizah tarzlarının farklı değişkenlere göre karşılaştırılması ile ilgili olarak; ölçeğin katılımcı ve kendini geliştirici mizah alt boyutlarından alınan puanların yaşa göre anlamlı olarak fark yaratmadığı tespit edilmiştir. Fakat ölçek geneli ile saldırgan ve kendini yıkıcı mizah alt boyutlarından elde edilen ortalama puanların yaşa göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir. Alanyazına bakıldığında yaş ile mizah tarzları arasında anlamlı farklılığın görüldüğü araştırmalar mevcuttur. Tümkeya (2003) tarafından yapılan araştırmada, mizah tarzlarının yaşa göre farklılık gösterdiği izlenmiştir. Bu farklılık, katılımcı mizah boyutunda ve küçük yaş grubunda bulunmuştur. Yapılan farklı bir çalışmada 51 yaş ve üstü yaş grubunda mizah kullanımı anlamlı farklılık göstermiştir (Recepoğlu ve

Özdemir, 2012). Alanyazın incelendiğinde mizah tarzları ile yaş arasında anlamlı farklılığın görülmediği çalışmalara da rastlanmaktadır. Saltuk (2006)'un araştırmasında, üniversite öğrencilerinin mizah tarzlarının yaşa göre anlamlı bir ilişki göstermediği sonucuna varılmıştır. Bunun yanında Küçükbayındır (2003) ve Fidanoğlu (2006) da, yaptıkları araştırmaların sonucunda mizah tarzları ile yaş arasında herhangi bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Dolayısıyla yaş ile mizah tarzları arasında farklı sonuçların yer aldığı söylenebilir.

Spor eğitimi alan üniversite öğrencilerinin mizah tarzlarının farklı değişkenlere göre karşılaştırılması ile ilgili olarak; ölçeğin katılımcı ve kendini geliştirici mizah alt boyutlarından alınan puanların sınıf seviyesine göre anlamlı olarak fark yaratmadığı tespit edilmiştir. Fakat ölçek geneli ile saldırgan ve kendini yıkıcı mizah alt boyutlarından alınan puan ortalamalarının sınıf düzeyine göre anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir. Literatür incelendiğinde sınıf düzeyi ile mizah tarzları arasında anlamlı farklılığın görüldüğü araştırmalar mevcuttur. Açıköz (2016)'ün yaptığı araştırmada kendini geliştirici, katılımcı, saldırgan ve kendini yıkıcı mizah puanları öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Kendini geliştirici mizah alt boyutundan elde edilen puan ortalaması 2.sınıf öğrencilerinde düşük iken saldırgan ve kendini yıkıcı mizah alt boyutlarından elde edilen puanların 2.sınıf öğrencilerinde farklı sınıflara göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir. İlhan (2005) ise üniversite öğrencileri örneğinde yapmış olduğu araştırmasında mizah tarzları ile sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Spor eğitimi alan üniversite öğrencilerinin mizah tarzlarının farklı değişkenlere göre karşılaştırılması ile ilgili olarak; ölçek geneli ile katılımcı, kendini geliştirici ve kendini yıkıcı mizah alt boyutlarından alınan puanların algılanan gelir seviyesine göre anlamlı olarak fark yaratmadığı tespit edilmiştir. Ancak saldırgan alt boyutundan elde edilen puanların algılanan gelir seviyesine göre anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir. Sümer (2008)'in ve Koçubaba (2019)'nın araştırmasında gelir düzeyine göre mizah tarzı puanları arasında ilişki bulunmuş olup gelir seviyesi yüksek olan katılımcıların katılımcı mizah puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

SONUÇ

Sonuç olarak, araştırmaya dahil edilen üniversite öğrencilerinin mizah tarzlarının ortalama seviyenin üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Bağımsız değişkenler ile mizah tarzları arasındaki farklılaşma incelendiğinde; cinsiyet ile mizah tarzları arasında anlamlı bir farklılık görülmezken, yaş ile ölçek geneli, kendini yıkıcı mizah ve saldırgan mizah alt boyutları

arasında 18-20 ile 24 ve üstü yaştaki katılımcılar arasında genç yaş grubu lehine ilişki tespit edilmiştir. Sınıf seviyesine bakıldığında ölçek genelinde 1. sınıf ve 2. sınıfta öğrenim gören katılımcılar arasında 1. sınıf lehine farklılık saptanmıştır. Saldırgan mizah ve kendini yıkıcı mizah alt boyutlarında ise 1. sınıf ve 4. sınıfta öğrenim gören katılımcılar arasında 1. sınıf lehine farklılık görülmüştür. Algılanan gelir düzeyi incelendiğinde saldırgan mizah alt boyutunda 1000 TL ve altı ile 1001-2000 TL arası gelir düzeyine sahip olan katılımcılar arasında 1001-2000 TL gelir seviyesi olanların lehine farklılaşma olduğu saptanmıştır. Sonuç itibari ile araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda ileride yapılacak araştırmaların farklı bölgelerde veya farklı üniversitelerde tercih edilen bölüm dışında kalan bölümlerle birlikte gerçekleştirilerek karşılaştırılma yapılması önerilmektedir. Ayrıca öğrencilerin mizah tarzlarını belirlemek için yapılacak nitel araştırmalarla bu konu ekseninde farklı bir bakış açısının elde edilmesi gerektiği önerilmektedir.

KAYNAKLAR

1. **Abel, M. H., (2002).** Humor, Stress and Coping Strategies Humor: International Journal of Humor Research. 15(4): 365-381
2. **Abel, M. H. & Maxwell, D., (2002).** Humor and Affective Consequences of A Stressful Task. Journal of Social and Clinical Psychology. 21(2): 165-190.
3. **Açıkgöz, M., (2016).** Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Psikolojik Sağlıkla İlişkisi ile Mizah Tarzları ve Mutluluk Düzeyi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Çağ Üniversitesi SBE.
4. **Akyol, Ü., (2011).** Ergenlerde İletişim Becerilerinin Yordayıcıları Olarak Öz-Duyarlılık ve Mizah Tarzları. Yüksek Lisans Tezi. Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi EBE.
5. **Ay, Ö., Gökler, R. & Koçak, R., (2013).** Mizah Tarzları, Yaratıcılık ve Yaşam Doyumu: Ortaöğretim Öğrencileri Üzerinde Bir İnceleme. International Journal of Social Science Studies. 6(6): 739-767.
6. **Fidanoğlu, O., (2006).** Evlilik Uyumu, Mizah Tarzı ve Kaygı Düzeyi Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi EBE.
7. **Field, A., (2013).** Discovering Statistics Using Ibm Spss Statistics. Los Angeles: Sage Publications.
8. **Karasar, N., (2013).** Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel.
9. **Kazarian, S. S. & Martin, R. A., (2004).** Humor Styles, Personality and Well-Being Among Lebanese University Students. European Journal of Personality. 18(3): 209-219.
10. **Kuiper, N. A. & Martin, R. A., (1998).** Laughter and Stress in Daily Life: Relation to Positive and Negative Affect. Motivation and Emotion. 22(2): 133-153.
11. **Kuiper, N. A., Martin, R. A., Olinger, L. J. & Dance, K. A., (1992).** Sense of Humor and Enhanced Quality of Life. Personality and Individual Differences. 13(12): 1273-1283.
12. **Koçubaba, A., (2019).** Üniversite Öğrencilerinde Mizah Tarzları ve Algılanan Aile Tutumlarının, Mükemmeliyetçilik Üzerine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Üsküdar Üniversitesi SBE.
13. **Küçükbayındır, Z., (2003).** The Effect of Humour Training on Job Satisfaction and Organizational Climate. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi SBE.
14. **Martin, R. A., (2001).** Humor, Laughter and Physical Health: Methodological Issues and Research Findings. Psychological Bulletin. 127(4): 504-519.
15. **Martin, R. A., Puhlik-Doris P., Larsen, G., Gray, J. & Weir, K., (2003).** Individual Differences in Uses of Humor and Their Relation to Psychological Well-Being: Development of

- the Humor Styles Questionnaire. *Journal of Research in Personality*. 37(1): 48-75.
16. **Moore, T. E., Griffiths, K. & Payne, B., (1987).** Gender, Attitudes Towards Women, and the Appreciation of Sexist Humor. *Sex Roles*. 16(9-10): 521-531.
 17. **Özkan, H. İ., (2008).** Öğretmen ve Öğrencideki Mizah Anlayışının Sınıf Atmosferine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi SBE.
 18. **Recepoglu, E. & Özdemir, S., (2012).** Okul Müdürlerinin Mizah Tarzları ile Öğretim Liderliği Davranışları Arasındaki İlişki. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 3(13): 23-42.
 19. **Reff, C., (2006).** Developing the Humor Styles Questionnaire-Revised: A Review of the Current Humor Literature and A Revised Measured. Doctoral thesis. ABD: Washington State University.
 20. **Saltuk, S., (2006).** Üniversite Öğrencilerinin Mizah Tarzları. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi SBE.
 21. **Saroglou, V. & Scariot, C., (2002).** Humor Styles Questionnaire: Personality and Educational Correlates in Belgian High School and College Students. *European Journal of Personality*, 16(1): 43-54.
 22. **Sümer, M., (2008).** Okulöncesi Öğretmenliği Öğrencilerinin Stresle Başa Çıkma Stilleri ve Bazı Değişkenlere Göre Mizah Tarzlarının Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi SBE.
 23. **Tümekaya, S., (2003).** Öğretim Elemanlarının Mizah Tarzları ve Mizahı Yordayıcı Değişkenler. *Eurasian Journal of Educational Research*, 23: 200-208.
 24. **Yerlikaya, E. E., (2003).** Mizah Tarzları Ölçeğinin (Humor Styles Questionnaire) Uyarlama Çalışması. Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi SBE.
 25. **Yıldırım, A. & Şimşek, H., (2014).** Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. 9. Baskı. Ankara: Seçkin Yayınları.